

Nógrádi Péter: laudáció Bartalus Ilona karnagy zenepedagógiai díja alkalmából

Bartalus Ilona – középiskolai énektanár, karvezető 1940-ben Kőröstarcsán született.

Szülőfalujában, Kőröstarcsán 8 évesen életre szóló zenei indíttatást kapott Farkas István karnagtól – aki az itt jelenlévő Farkas Ilona édesapja – azzal, hogy az iskolai tanévzáró ünnepélyen az énekkar vezényletét bízta rá. A sikert a karnagy úrnál folytatott szorgos zenei alapozás követte. Néhány évvel később útja a Gulyás György alapította híres-neves Békés-Tarhosi Zeneiskolába, majd a debreceni Zeneművészeti Szakközépiskolába vezetett.

1963-ban mint karvezető és középiskolai énektanár a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán végzett.

1964-től tanított a Lórántffy Zsuzsanna Zenei Általános Iskolában. Tanítványai 70. születésnapján ezekkel a kedves sorokkal köszöntötték: „Nagy szeretettel emlegetünk, és köszönjük, hogy nyitogattad fülünket, szemünket a szépre s a jóra!”

Egyike volt azoknak, akik javasolták, hogy a Kodály módszer felkerüljön a Világörökség hivatalos listájára. Bartalus Ilona magát a szív kertészének nevezte, a zenetanítás valódi céljának az érzelmi nevelést tartotta. Az a meggyőződés vezette, hogy a zenetanítás hivatás, a zenét szerelemmel kell szeretni, a zenét tanuló növendéket pedig még a zenénél is jobban.

Pályafutása sikerekben bővelkedett. Sokoldalú zenei munkásságát nehéz a teljesség igénye szerint felsorolni. Ízelítőül csak annyit jegyeznek meg, hogy míg a Lórántffy iskolában vezetőtanár majd külföldi tanárokat fogadó mestertanár lett, majd később a Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskola szolfézs-zeneelmélet tanára, mindezzel egyidejűleg a Magyar Televízióban külsős zenepedagógiai alkotóként is dolgozott. 51 zenei tárgyú filmet készített, valamint sorozatokat: „*Gyere pajtás énekelni!*”, „*Dúdoló*”, „*Legyen a zene mindenkié*” címen.

1973–1974-ben a Zeneakadémia posztgraduális kurzusának tanára volt. 1994 és 2000 között a Duna Televízió zenei vezetőjeként, főszerkesztőjeként tevékenykedett. Mintegy 60 zenei tárgyú program kötődik nevéhez. Ezen kívül sorozatokat és portréfilmeket (Kocsár, Kobajashi, stb.) is készített.

Egyéb megbízatásai: a Kőrös Főiskola posztgraduális Kodály Kurzusának művészeti vezetője, majd a Magyar Táncművészeti Főiskola zeneelmélet tanára is volt.

1974-től 1978-ig a kanadai University of Western Ontario, 1985–1986-ban a Wilfrid Laurier University Waterloo, 1986–1987-ben a Victoria Conservatory of Music vendégtanára volt, utóbbi helyen a szolfézs-zeneelmélet tanszakot is vezette. Tanított még Japánban, Ausztráliában, Bulgáriában és több közép-európai országban. Egyike volt azon magyar zenepedagógusoknak, akik a Kodály-módszer külföldi meghonosításában részt vállaltak.

Különféle szakmai elismerések birtokosa: nívódíj a Magyar Rádió és Televíziótól 4 alkalommal, a Duna Televíziótól 5 alkalommal, diploma a Kodály-centenáriumra. 1992-ben I. díjat kapott a kanadai Brit Kolumbia Állami Kórusversenyén. 1996-ban I. díjban részesült a szófiai Nemzetközi Aranyantenna TV-fesztiválon „*Csukott szemmel Mozart fényében*” című 60 perces portréfilmjével. 1999-ben a Magyar Köztársasági Érdemrend Kiskeresztjével tüntették ki.

Zenepedagógiai tárgyú tankönyvet írt, amely 1978-ban Torontóban („*Sing, Silvervbirch, Sing*” címen) jelent meg, angol nyelvterületen máig használt – néhol kötelező – tananyag.

10 éve „*Muzsika a katedrán*” címmel interjúkötet jelent meg Fehér Anikó gondozásában „*Beszélgetés 25 magyar zenepedagógussal*” alcímmel. E kötetben Fehér Anikó egyik beszélgetőtársa Bartalus Ilona. Ebből idézem Bartalus tanárnő azon gondolatát, mely egész életének foglalatja lehetne: „Talán nem is szakma ez számomra, hanem létforma. Zenetanítás nélkül ugyanis nem tudnék élni.”

Mi egyebet kívánhatnék én is, hogy a tiszta, örömteli éneklés csodáját egykori tanítványai egész életükben a szívükben hordozzák, hogy gyümölcseit mások épülésére tovább érlelhessék!

Nógrádi Péter, 2020. október 3.